

otrokom prijatelj, učitelj in voditelj.

(Priloga Vrtnu.)

Št. 1. Ljubljana, dne 1. januarija 1900. VIII. tččaj.

Zaupaj na Boga v vsaki potrebi.

(Povest. Po nem. izvirniku priredil *Janko Leban.*)

Prvo poglavje.

Andrejček in Francika se naučita pesem.

Breše je majhna gorska vas nad Starim trgom. Poleti vidiš v Brešah kaj lepe zelene travnike z vonjajočo travo in s svežimi cveticami. Tedaj je zelo prijetno sprehajati se po teh travnikih. Senčnata orehova drevesa stojé ob njih. Mimo travnikov pa šumljá peneči se potok Mrzlek, ki divje odskakuje, če mu dela kak kamen napoto. Konec vasi stoji star, z bršljanom obrasten stolp. Tukaj vodi mimo potoka steza ter se košati posebno velik, jako star oreh. V njegovo hladilno senco se radi zatekajo popotniki. Sedeč pod orehom gledajo proti višokemu skalovju, ki molí proti nebu. Malo stopinj od starega drevesa vodi lesena brv čez šumeči potok naravnost na goro. Steza je tukaj jako

strma. Ondi stoji hišica z malim hlevom, više gori še jedna in potem še jedna. Potem pridemo do najmanjše hišice, ki ima tako nizka vrata, da se odrasel človek mora pripogniti, če hoče stopiti v njo. Za hišico je kozji hlev, a tudi tako majhen, da je v njem prostora za jedno samo mršavo kozo. Hišica ima le dva prostora; jedno sobico in zraven nje čumnato. Pred sobico je majhen prostor, kjer stoji ognjišče. Poleti so hišna vrata ves dan odprta na stežaj, da solnce razsvetljuje ta mali prostor, ki je sicer temán. V hišici je nekoč prebival Koritnikov Jože. Toda umrl je že pred štirimi leti. Zdaj prebivajo v njem njegova žena in dva otroka: tiha, pridna Lena z malim Andrejčkom in še z manjšo Franciko. Andrejček je bil čvrst in trden deček, njena sestra Francika pa nežna, kodroglava deklica. Koritnikov Jože in njegova žena Lena sta živela jako mirno in tiho. Hišico sta zapuščala le takrat, ko sta skupno hodila k sv. maši. Sicer je Lena vedno ostajala pri svojem delu doma. Jože pa je hodil vsako jutro po svojem zaslužku ter se vračal zvečer domov. Ko jima je Bog dal prvega otroka, dečka, sta pogledala v koledar. In, ker je bil isti dan uprav sv. Andrej, sta dala otroku imé Andrej. Ko se jima je kasneje — sv. Frančiška dan — rodila deklica, sta jo krstila za Franciko. Oba otroka sta bila Lenki najdražja last na svetu in, odkar ji je bil umrl mož, njena jedina nada, njeno jedino veselje! Skrbela je, da sta bila otroka vedno redna in snažna. Nihče ne bi bil mislil, da prihajata iz tako borne hišice, in da jima je mati najrevnejša žena v vsej okolici! Vsako jutro ju je Lenka umila kar najskrbneje. Posebno spretno je česala plavolaso in kodrolaso Franciko, da ne bi bila zanemarjena. Otroka sta imela vsak le po dve srajčici. A vsak teden jima je oprala po jedno, da sta oblekla lahko vsako nedeljo snažno srajco. Vrhu tega je dobil Andrejček vsako nedeljo svoje boljše hlačice, a Francika svojo pisano jopico. Drugega nista imela otroka na sebi. Nogavic in čevljev nista nosila vse poletje. Po zimi je mati za otroka že preskrbela kaj gorkega, seveda mnogo ne. Pa saj tudi ni bilo potreba, ker otroka malone vso zimo nista prišla izpod strehe. Lenka je imela zmerom

prav mnogo dela, tako celó, da je bila časih silno utrujena. A nič ji ni bilo preveč. Da je le imela svoja otroka pri sebi, in da sta malčka le pogledala s svojimi veselimi očesci, precej je Lenka pozabila na ves trud. Za ves svet ne bi bila dala teh dveh ljubkih otročičev! Otroka sta vsakemu ugajala, kdor ju je videl. Če sta časih z roko v roki prihajala z gore, tedaj je često, ugledavši ju, rekel sosed sosedu:

„Že večkrat sem se čudil, kaj dela Lenka s svojima otrokoma! Odkar so moji otroci na svetu, še nikoli niso bili tako čedni, kakor ta dva Lenkina! Moj Bog, saj sta uprav taka, kakor bi ju vzel iz škatljice!“

„Uprav to sem hotel reči tudi jaz“, je odgovarjal drugi sosed. „Hočem o priliki poprašati svojo ženo, kako je to mogoče!“ — Kajpada, ženske niso rade slišale takih pogovorov. Dejale so, da temu ni odpo-moči. Kajti jedni otroci da so taki, drugi zopet drugačni; Lenka pa naj ne misli, da so lepi otroci že glavna reč. Tega pa Lenka ni mislila. Le tega ni trpela, da bi tako ljubka otroka, katera ji je dal Bog, hodila zamazana okrog. Često ji je pa kak sosed rekel: „Lenka, vajina otroka mi ugajata! Deček je lep kakor jagoda, a Francika s svojimi nežnimi ličici in zlatimi kodri se mi zdi kakor podoba na oltarju!“ Tedaj pa je Lenka odgovarjala: „Da bi mi ju le ljubi Bog ohranil zdrava ter da bi postala kedaj kaj prida človeka! Za to prosim vsak dan Boga!“ In Lenka je tudi resnično molila za svoja otroka.

Minilo je bilo skoro pet let, odkar ji je bil umrl mož. Andrejček je bil pred kratkim izpolnil šesto, Francika pa peto leto svoje dobe. A Francika je bila takó nežna, da je izgledala za par let mlajša od svojega bratca, ki je bil prav trden deček.

Nastopila je bila neugodna jesen. Zgodaj je bila nastala ostra zima. Že oktobra meseca je bil zapadel debel sneg ter se kar nič ni hotel tajati. Novembra meseca je bila Lenkina hišica tako globoko v snegu, da skoro ni bilo mogoče iz nje. Andrejček in Francika sta sedela v svojem kotu pri peči ter nista več prihajala pred vrata. Mati je morala iti časih ven, a le tedaj, če ni bilo pri hiši kaj deti več v usta. Gaziti

nizdolu po gori je bilo silno, silno težavno, takó na debelo je ležal sneg. Gazi pa ni napravljajal nihče razen kakega moža, ki je prebival še više v gori. V njegove stopinje je potem skušala stopati Lenka. Če je pa znova jelo snežiti, si je morala sama iskati in delati pot. Ko je pa Lenka prihajala od takih potov domov, je bila tako trudna, da se je časih bala, da se zgrudi. In vendar je imela potem navadno še veliko dela, da še dolgo ni mogla misliti na počitek. Zvečer je molčé sedela ter zdaj pa zdaj globoko vzdihnila, krpaje obleko svojih otrok. A ni takó vzdihovala le zaradi utrujenosti, ne! Marveč težke skrbi so mučile ubogo ženo, in te skrbi so rastle od dne do dne. Večkrat ni vedela več, kakó si zopet pridobi košček kruha, takó redko so ji prihajala naročila. In če teden dnij ni ničesar zaslužila s pletenjem in s prejo, ni si mogla kupiti kruha. Borno mleko, ki ga je dajala koza, je bilo tedaj jedini živež za vso rodbino!

Tako je Lenka premišljevala časih dolgo v noč, kaj bi storila, da bi si prislužila le nekaj, in naj bi bilo še tako malo, kajti pričakovati je bilo še tri cele mesece zime. Sicer je najpreje otroka spravila v posteljo. Po opravljeni molitvi je sedla k njima ter zapela pesmico, da sta lože zaspala. Zdaj pa je mati sedela tiho ob ležišču svojih otrok, in nobena pesmica ji ni hotela iz žalostnega srca.

Tako je sedela nekega večera zopet tiho in žalostno ob postelji svojih otrok. Zunaj je razsajal veter, da bi se bil človek bal, da odnese borno hišico. Francika je kmalu zaspala; kajti, če je deklica le vedela, da mati sedi ob njeni postelji, ni se bala ničesar, in naj bi bil zunaj veter žvižgal še bolj. Andrejček pa je imel še oči odprte ter je gledal na mater, kako je vezla. Zdajci izpregovori deček: „Mati, zakaj pa več ne pojete, dejte, povejte: zakaj?“

„Ah, ljubi Bog“, odvrne mati, „veruj mi, da ne morem več!“

„Mati ste pa pozabili pesem, tisto lepo? Čakajte, poskusiti hočem, ali jo jaz znam!“ To rekši, se Andrejček dvigne v postelji ter jame peti:

„Spet prišla je temna noč,
Krije gore in doline,

Molím iz srcá globine:
„Bog nam Svojo daj pomoč!“

Odločno in čisto je Andrejček izpel to kitico, katero je bil slišal prej mnogi večer od matere; Lenka je bila ob tem vsa osupla. Zdajci ji šine misel v glavo: „Tega dečka mi je dal sam ljubi Bog v pomoč!“ reče sama pri sebi ter veselo pogleda dečka.

„Andrejček, ti mi lahko pomagaš kaj zaslužiti, da bodem imela za te in za Franciko za kruh; kaj ne, da rad to storiš?“

„Da, rad, rad! Ali zdaj hitro?“ vpraša Andrejček ves razvnet ter takoj stopi iz postelje.

„Ne, ne, le pojdi zopet v posteljo! Vidiš, kako te zebe!“ in mati takoj položi Andrejčka pod odejo. „Toda jutri te hočem učiti pesem, in na novega leta dan jo bodeš lahko pel ljudem. Ni več dolgo do novega leta. Potem dobiš od ljudij, ki te bodo poslušali, kruha in morebiti tudi orehov.“

Nada na taka darila in zavest, da bode imenitno pel, to vse je Andrejčka tako razvnelo, da kar ni mogel zaspati. V malih presledkih je večkrat vprašal: „Mati, ali je zdaj že — jutri?“ Naposled je Andrejčka vendarle premagal spanec ter mu zatisnil oči.

Zjutraj se je deček zbudil z istimi mislimi, s kakoršnimi je bil zaspal. Toda moral je še potrpeti; kajti mati je rekla: „Šele zvečer bodeva pela, čez dan nimam časa za to.“ Andrejček si je zdaj krajšal čas s tem, da je pravil Franciki, kaj ga bode učila mati, in da potem prinese domov kruha in morebiti tudi kaj orehov. Francika ga je poslušala z velikim zanimanjem, in je tudi ona že komaj čakala večera.

Ko se je bilo zvečerilo in je mati bila dokončala vsa opravila, prižge svetilko, sede k mizi ter potegne k sebi na jedno stran Franciko, na drugo stran Andrejčka. Potem vzame v rokó gorke nogavice, katere je morala plesti za Andrejčka, hoteč ga poslati na namenjeno pot. Nato izpregovori Lenka: „Zdaj me pa le pazno poslušaj, Andrejček! Hočem ti zapeti najprej prvo vrstico nekolikokrat, potem poskusiva, če jo znaš!“ To rekši prične mati peti. Ni trajalo dolgo, in Andrejček je že pel ž njo. Zdajci prične sredi vrstice z bratom peti tudi Francika. Ko je mati to slišala, je deklici prijazno prikimala, in

ko je bila vrstica pri kraju, je dostavila: „To je prav, Francika, morebiti se tudi ti naučiš!“ Tako so skupaj obdelovali vrstico za vrstico. Ko večkrat skupaj zapojó prvo kitico (prve štiri vrstice), reče mati: „Ali hočeš zdaj poskusiti sam, Andrejček? Francika bode tudi pomagala malce; ali ne, Francika?“ Deklica veselo prikima, a Andrejček prične peti, odločno in živo. Kako se je pa mati morala čuditi, ko tudi Francika s svojim srebrnočistim glaskom poseže v pesem! Kaj takega ni Lenka slišala prej nikdar. Če je Andrejček časih zašel iz pravega napeva, je pa Francika kar sama dalje pela kakor ptičica, ki brez truda popolnoma prav izvaja svojo pesmico. Mati je bila silno vesela tega. Nikdar bi si ne bila mislila, da bode tudi mala Francika pomagala peti. Bilo je tako lepo, ko sta bratec in sestra skupaj pela, da bi ju bila mati poslušala zmerom. Dosegla je bila več, nego se je bila nadejala. Vsak večer so zdaj prav pridno peli, in ko je minil teden, sta otroka znala že vso pesem z vsemi štirimi kiticami brez vse pomote. To jima je delala veliko veselja, da sta zmerom znova začela, ko sta izpela pesem. Petja ni jima hotelo biti ne konca ne kraja. Mati je bila tega zeló vesela. Zdaj je bila lahko gotova, da otroka ne obtičita sredi pesmi, najsi bi tudi ona ne bila pri njiju.

Mesec december je bil prišel in konec leta se je bližal. Malo prej je Lenka zopet sedla k otrokoma, da se prepriča, ali sta res gotova v svojem petju. Mati je jela peti. Toda otroka sta bila tako gotova in pridna, da sta mater vselej prehitevala, tako celó, da je Lenka morala bolj naglo peti, če je hotela peti ž njima. Brez pomote, brez spotikljeja sta otroka pela vse štiri kitice novoletne pesmi. Glasila se je pa pesem tako-le:

„Staro leto je prošlo,	Teško hrane si iskàt
Novo nastopilo,	Zdaj je ptici mnogi;
Daj, Vsevišnji, ¹⁾ da nam bo	A še huje mnogokràt
Srečno vsem in milo!	To je deci vbogi!
Zunaj vlada zima, mraz,	Vendar, míni žal srcá,
Snežne vse so góre;	Varuj Bog nas bede:
Vendar Bog ne zabi nas,	Kdor zaupa na Bogá,
Vsem iz rev pomore!	K sreči ga privede!“

¹⁾ Vsevišnji = Bog.

